

VIII. KAMATE

1. UGOVORNE KAMATE

Ugovorne kamate predstavljaju cijenu za korištenje tuđim novčanim ili materijalnim sredstvima. Kako im i samo ime kaže, prepuštene su ugovaranju samih ugovornih strana i o njima samima ovisi hoće li ih ugovoriti ili ne. Kod trgovačkih ugovora o zajmu (novčanom ili robnom), za razliku od građanskih ugovora, dužnik kamate duguje i ako nisu posebno ugovorene, ali **nema zakonskih zapreka da ugovorne strane ovu kamatu, ako to žele, ugovorom isključe.**

Tablica 1. Najviše dopuštene godišnje kamatne stope

Razdoblje	Između trgovaca	Između trgovaca i osoba javnog prava	Između osoba od kojih barem jedan nije trgovac (građani i druge osobe)
Od 1. 7. 2011. do 31. 7. 2015.	18 %	18 %	12 %
Od 1. 8. do 31. 12. 2015.	17,745 % (10,14 + (10,14 x 0,75))	17,745 % (10,14 + (10,14 x 0,75))	12,21 % (8,14 + (8,14 x 0,5))
Od 1. 1. do 30. 6. 2016.	17,5875 % (10,05 + (10,05 x 0,75))	17,5875 % (10,05 + (10,05 x 0,75))	12,075 % (8,05 + (8,05 x 0,5))
Od 1. 7. do 31. 12. 2016.	17,29 % (9,88 + (9,88 x 0,75))	17,29 % (9,88 + (9,88 x 0,75))	11,82 % (7,88 + (7,88 x 0,5))
Od 1. 1. do 30. 6. 2017.	16,94 % (9,68 + (9,68 x 0,75))	16,94 % (9,68 + (9,68 x 0,75))	11,52 % (7,68 + (7,68 x 0,5))
Od 1. 7. do 31. 12. 2017.	16,47 % (9,41 + (9,41 x 0,75))	16,47 % (9,41 + (9,41 x 0,75))	11,12 % (7,41 + (7,41 x 0,5))
Od 1. 1. do 30. 6. 2018.	15,91 % (9,09 + (9,09 x 0,75))	15,91 % (9,09 + (9,09 x 0,75))	10,64 % (7,09 + (7,09 x 0,5))
Od 1. 7. do 31. 12. 2018.	15,44 % (8,82 + (8,82 x 0,75))	15,44 % (8,82 + (8,82 x 0,75))	10,23 % (6,82 + (6,82 x 0,5))
Od 1. 1. do 30. 6. 2019.	14,95 % (8,54 + (8,54 x 0,75))	14,95 % (8,54 + (8,54 x 0,75))	9,81 % (6,54 + (6,54 x 0,5))
Od 1. 7. do 31. 12. 2019.	14,53 % (8,30 + (8,30 x 0,75))	14,53 % (8,30 + (8,30 x 0,75))	9,45 % (6,30 + (6,30 x 0,5))
Od 1. 1. do 30. 6. 2020.	14,19 % (8,11 + (8,11 x 0,75))	14,19 % (8,11 + (8,11 x 0,75))	9,17 % (6,11 + (6,11 x 0,5))
Od 1. 7. do 31. 12. 2020.	13,81 % (7,89 + (7,89 x 0,75))	13,81 % (7,89 + (7,89 x 0,75))	8,84 % (5,89 + (5,89 x 0,5))
Od 1. 1. do 30. 6. 2021.	13,56 % (7,75 + (7,75 x 0,75))	13,56 % (7,75 + (7,75 x 0,75))	8,63 % (5,75 + (5,75 x 0,5))
Od 1. 7. do 31. 12. 2021.	13,32 % (7,61 + (7,61 x 0,75))	13,32 % (7,61 + (7,61 x 0,75))	8,42 % (5,61 + (5,61 x 0,5))
Od 1. 1. do 30. 6. 2022.	13,11 % (7,49 + (7,49 x 0,75))	13,11 % (7,49 + (7,49 x 0,75))	8,24 % (5,49 + (5,49 x 0,5))
Od 1. 7. do 31. 12. 2022.	12,79 % (7,31 + (7,31 x 0,75))	12,79 % (7,31 + (7,31 x 0,75))	7,97 % (5,31 + (5,31 x 0,5))
Od 1. 1. do 30. 6. 2023.	18,38 % (10,50 + (10,50 x 0,75))	18,38 % (10,50 + (10,50 x 0,75))	8,25 % (5,50 + (5,50 x 0,5))
Od 1. 7. do 31. 12. 2023.	21,00 % (12,00 + (12,00 x 0,75))	21,00 % (12,00 + (12,00 x 0,75))	10,50 % (7,00 + (7,00 x 0,5))

Pri ugovaranju kamata treba uzeti u obzir odredbe čl. 26. Zakona o obveznim odnosima (Nar. nov., br. 35/05. – 156/22., dalje: ZOO).

Prema čl. 29. st. 6. ZOO-a ako su ugovorene kamate veće od zatezних ne mogu se obračunavati nakon dospijanja („i ne mogu teći poslije dužnikova zakašnjenja“). Stope najviše dopuštenih kamatnih stopa, prema čl. 26. st. 1. i 2. ZOO-a, za razdoblje od 1. srpnja 2011. prikazane su u nastavku.

Kamatna stopa koja se primjenjuje u slučaju da su kamate ugovorene ali nije određena njihova stopa, u skladu s čl. 26. st. 3. ZOO-a, prikazana je u nastavku.

KORISNO!

i u 2023.

ČLANOVI DRUŠTVA, ČLANOVI UPRAVE, PROKURISTI I LIKVIDATORI

Ovaj će priručnik omogućiti lakše snalaženje i primjenu pravnih, računovodstvenih i poreznih propisa te propisa koji proizlaze iz socijalnih osiguranja, a odnose se na članove društva, članove uprave, izvršne direktore i prokuriste. Na jednom smo mjestu pokušali sažeti svu problematiku koja proizlazi iz navedenih propisa te na pregledan način dati praktičan prikaz odluka, ugovora i obrazaca koji prate pravne, računovodstvene i porezne obveze. Posebnu pozornost posvetili smo poreznim obvezama koje proizlaze iz poslovanja, rukovođenja te prava na isplatu raznih primitaka (kao što su udjeli u dobitku, porezni položaj privatnih troškova, pozajmice članovima društva, korištenje imovinom društva za privatne potrebe (automobili i dr.), nagrađivanje članova uprave i zaposlenika u dionicama, obveze koje proizlaze iz socijalnog osiguranja, troškovi nastali na službenom putu rukovodnih osoba, kapitalni primitci i dr.).

Tablica 2. Godišnje kamatne stope koje se primjenjuju ako su kamate ugovorene ali nije određena njihova stopa

Razdoblje	Između trgovaca te između trgovaca i osoba javnog prava	Između osoba od kojih barem jedna nije trgovac
Od 1. 7. 2011. do 31. 7. 2015.	7,5 %	3 %
Od 1. 8. do 31. 12. 2015.	5,07 % (10,14 / 2)	2,04 % (8,14 / 4)
Od 1. 1. do 30. 6. 2016.	5,025 % (10,05 / 2)	2,01 % (8,05 / 4)
Od 1. 7. do 31. 12. 2016.	4,94 % (9,88 / 2)	1,97 % (7,88 / 4)
Od 1. 1. do 30. 6. 2017.	4,84 % (9,68 / 2)	1,92 % (7,68 / 4)
Od 1. 7. do 31. 12. 2017.	4,75 % (9,41 / 2)	1,85 % (7,41 / 4)
Od 1. 1. do 30. 6. 2018.	4,55 % (9,09/2)	1,77 % (7,09 / 4)
Od 1. 7. do 31. 12. 2018.	4,41 % (8,82 / 2)	1,71 % (6,82 / 4)
Od 1. 1. do 30. 6. 2019.	4,27 % (8,54 / 2)	1,64 % (6,54 / 4)
Od 1. 7. do 31. 12. 2019.	4,15 % (8,30 / 2)	1,58 % (6,30 / 4)
Od 1. 1. do 30. 6. 2020.	4,055 % (8,11 / 2)	1,528 % (6,11 / 4)
Od 1. 7. do 31. 12. 2020.	3,95 % (7,89 / 2)	1,47 % (5,89 / 4)
Od 1. 1. do 30. 6. 2021.	3,875 % (7,75 / 2)	1,44 % (5,75 / 4)
Od 1. 7. do 31. 12. 2021.	3,805 % (7,61 / 2)	1,40 % (5,61 / 4)
Od 1. 1. do 30. 6. 2022.	3,745 % (7,49 / 2)	1,37 % (5,49 / 4)
Od 1. 7. do 31. 12. 2022.	3,655 % (7,31 / 2)	1,33 % (5,31 / 4)
Od 1. 1. do 30. 6. 2023.	5,25 % (10,50 / 2)	1,375 % (5,50 / 4)
Od 1. 7. do 31. 12. 2023.	6,00 % (12,00 / 2)	1,75 % (7,00 / 4)

2. KAMATE NA ZAJMOVE PRAVNIM I FIZIČKIM OSOBAMA

Kamatne stope se slobodno ugovaraju, ali do visine najviše stope ugovorenih kamata koje proizlaze iz čl. 26. ZOO-a vodeći računa o tome jesu li ugovaratelji trgovci ili građani (vidjeti pregled stopa u prethodnoj točki). Kad je u pitanju zajmovni odnos poduzetnik – fizička osoba, treba imati na umu minimum kojeg određuju porezni propisi.

- 1) **Ako zajam daje pravna osoba i obrtnik svojim zaposlenicima**, članovima uprave ili drugim fizičkim osobama, treba ugovoriti **minimalno kamatu od 2 %** godišnje sukladno čl. 21. st. 3. Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16. – 151/22.) kako ne bi morali obračunati dohodak u naravi i na to platiti porez (prirez i doprinose).
- 2) **Za obračun kamata (ako su ugovorene) zajmodavac NE treba ispostaviti račun osim na zahtjev primatelja isporuke.** Navedeno proizlazi iz čl. 78. st. 3. Zakona o PDV-u.

- 3) **Fizičke osobe mogu bez kamata dati zajam pravnoj osobi, a primjenjuje se također odredba čl. 26. ZOO-a i najviša stopa kamata.** Prilikom isplata kamata fizičkim osobama trgovačko društvo mora obračunati i obustaviti porez na dohodak od kamata po odbitku po stopi od 10 % i odgovarajući prirez (vidjeti u točki V. DOHODCI OD KAPITALA I IMOVINE).
- 4) **Ako kamate plaćaju domaći poduzetnici inozemnim nebankarskim pravnim osobama** (osim za kamate za nabavu opreme ili nabave dobara na robni kredit, te kamata koje se plaćaju inozemnim bankama ili drugim financijskim institucijama), pri plaćanju obračunavaju i plaćaju **porez po odbitku od 15% iz svote kamate** (čl. 31. Zakona o porezu na dobit – Nar. nov., br. 177/04. do 114/22.), osim ako je u primjeni međunarodni ugovor kad se postupa prema njemu. Za to domaći isplatelj treba osigurati propisanu potvrdu (v. Pravilnik o porezu na dobit – Nar. nov., br. 95/05. do 1/23.). Detaljnije o tome u RRiF-u br. 4/19., str. 30. i 5/19. str. 23.

2.1. KAMATE IZMEĐU POVEZANIH OSOBA

Kamate na zajmove između povezanih osoba, sukladno čl. 14. Zakona o porezu na dobit i čl. 37. Pravilnika o porezu na dobit, odnose se na zajmove između rezidenta i nerezidenta, ali i između rezidenata ako je jedna od njih u povoljnijem poreznom položaju. Za 2023. godinu stopa kamata između povezanih osoba objavljena je u Odluci o objavi kamatne stope na zajmove između povezanih osoba (Nar. nov. br. 151/22.).

U nastavku su prikazani mogući slučajevi za 2023. godinu.

I.	TRGOVAČKO DRUŠTVO – REZIDENT DAJE ZAJAM POVEZANOM DRUŠTVU – NEREZIDENTU
a) bez kamate	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nema naknade ni osnovice za PDV ➤ osnovicu poreza na dobitak uvećati za kamatu od 2,4 % kamata na glavnici godišnje
b) s kamatom nižom od 2,4 % god.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ prijenos porezne obveze prema čl. 17. st. 1. Zakona o PDV-u – reverse charge ➤ osnovicu poreza na dobitak uvećati za razliku kamate do 2,4 % godišnje i ugovorene kamate
c) s kamatom od 2,4 % i višom	<ul style="list-style-type: none"> ➤ prijenos porezne obveze prema čl. 17. st. 1. Zakona o PDV-u – reverse charge ➤ ne povećava se osnovica poreza na dobitak
II.	TRGOVAČKO DRUŠTVO – REZIDENT PRIMA ZAJAM OD POVEZANOG DRUŠTVA – NEREZIDENTA
a) bez kamate	➤ nema naknade ni osnovice za PDV
b) s kamatom od 2,4 % godišnje i nižom	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nema obračuna PDV-a na kamatu – kamata je oslobođena PDV-a ➤ ugovorena kamata je porezno priznati trošak
c) s kamatom višom od 2,4 % godišnje	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nema obračuna PDV-a na kamatu – kamata je oslobođena PDV-a ➤ razlika između ugovorene kamate i kamate obračunane po 2,4 % god. porezno je nepriznati trošak

Ako je zajam primljen od povezanog društva – člana društva (dioničara) nerezidenta, odnosno pravne osobe koja nije obveznik poreza na dobitak u RH (niti poreza na dohodak od kapitala) i drži najmanje 25 % dionica ili udjela u kapitalu društva-dužnika, a svota njegova zajma premašuje četverostruku svotu njegova udjela – obračunana kamata dužniku iznad propisanog limita je porezno nepriznan trošak, neovisno o ugovorenoj kamatnoj stopi (čl. 8. st. 1. Zakona o porezu na dobit). (MF. Kl.; 410 –10/06 –01/14, od 10. travnja 2006., PiP br. 7/06., str. 85)

Na povezane osobe između rezidenata primjenjuju se također navedene odredbe u slučaju kad je povezana osoba u povlaštenom poreznom položaju sukladno čl. 13. st. 5. Zakona o porezu na dobit ako:

- plaća porez na dobit po stopama koje su niže od propisane stope ili je oslobođena od plaćanja poreza na dobit, ili
- ima u poreznom razdoblju pravo na prijenos poreznog gubitka iz prethodnih poreznih razdoblja.

Ako se kamata isplaćuje povezanim društvima iz EU, tada se ne obračunava porez po odbitku ako su ispunjeni uvjeti iz čl. 31. b) – d) Zakona o porezu na dobit. Navedeno oslobođenje primjenjuje se ako isplatitelj u trenutku isplate ima potvrdu mjerodavnog poreznog tijela o tome da je primatelj navedene naknade porezni obveznik, ako je nerezident zemlje članice EU, ako je organiziran kao trgovačko društvo u skladu s prvom zemlje sjedišta te ako ima najmanje 25 % vlasništva kapitala u društvu isplatitelju ili isplatitelj u primatelju ili treće društvo ima barem 25 % kapitala u jednom i drugom.

Ako se kamate isplaćuju inozemnim fizičkim osobama koje su dale zajmove poduzetnicima, porez na dohodak od kamata po odbitku obračunava se uz uvažavanje odredbi ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ako se primjenjuje (vidi pregled ugovora).

Zatezne kamate između povezanih osoba za dužnika su porezno nepriznani trošak prema čl. 7. st. 1. t. 9. Zakona o porezu na dobit, neovisno o tome je li ih zaračunalo tuzemno ili inozemno povezano društvo (vjerovnik) i neovisno o tome po kojoj je stopi zatezna kamata obračunana.

Napomena:

O računovodstvenom i poreznom položaju kamata smo pisali u časopisu RRiF br. 6/22. str. 37., 10/22. str. 33.

3. ZATEZNE KAMATE

3.1. NAČIN OBRAČUNA KAMATA

Način obračuna zatezne kamate propisan je Zakonom o kamatama (Nar. nov., br. 94/04. i 35/05.). Zatezna kamata obračunava se primjenom dekurzivnoga jednostavnog kamatnog računa na dospjelu glavnici bez pripisa zatezne kamate glavnici istekom obračunskog razdoblja.

Pri obračunu zatezne kamate primjenjuje se sljedeća formula:

$$K = C \times p \times n / 100 \quad (1)$$

$$K = C \times p \times d / 36.500 \quad (2)$$

gdje oznake imaju sljedeće značenje:
K = zatezna kamata

p = stopa zatezne kamate

C = glavnica

n = broj godina.

d = broj dana

Za obračunsko razdoblje kraće od jedne godine primjenjuje se kalendarski broj dana za tu godinu i matematički izraz pod (2).

To znači da za izračun zatezne kamate nije dopuštena primjena konformne metode niti u ispod godišnjem razdoblju već se primjenjuje proporcionalni (jednostavni) način obračuna.

Napomena:

Opširnije o tome pisali smo u časopisu RRiF, br. 8/04., str. 44., 12/08., str. 23. i 10/11., str. 74., gdje je navedeno i vjerodostojno tumačenje čl. 3. st. 1. Zakona o zateznim kamatama (Nar. nov., br. 58/04.) te u Priručniku o kamatama. Također u RRiF-u br. 10/16., str. 158 i 4/16. str. 154.

3.2. STOPE ZATEZNIH KAMATA DO 29. LIPNJA 2013. ZA PODUZETNIKE

Prema Zakonu o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (Nar. nov., br. 108/12., 144/12., 81/13. i 112/13. dalje: ZFPPN) iz lipnja 2013. izmijenjen je način utvrđivanja stope zakonskih i ugovornih zateznih kamata između poduzetnika te između poduzetnika i osoba javnog prava.

Odredbe navedenog propisa primjenjuju se na ugovorne obveze od 30. lipnja 2013. za obračun zakonskih zateznih kamata i ugovornih zateznih kamata između poduzetnika, odnosno poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze, **pod uvjetom da je do isporuke robe ili pružanja usluge došlo 30. lipnja 2013. ili kasnije, dok se na isporuke nastale prije 30. lipnja 2013. primjenjuju odredbe Zakona o obveznim odnosima** (Nar. nov., br. 35/05., 41/08. i 125/11., dalje: ZOO)

Odredbe čl. 29. ZOO-a (kojima je ranije, na jedinstven način, bilo uređeno pitanje obveze plaćanja zateznih kamata) i dalje ostaju na snazi i primjenjuju se na sve »ostale odnose« (između građana, između poduzetnika i građana za zakašnjenje u plaćanju javnih prihoda), osim na novčane obveze između poduzetnika odnosno poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze (a koji su uređeni čl. 12.a ZFPPN-a kao posebnim propisom).

To konkretno znači da se na sve ugovorne obveze koje su nastale (sklopljene) prije 30. lipnja 2013. (zajključno s 29. lipnja 2013.) primjenjuju odredbe ZOO-a o zateznim kamatama, odnosno kod kašnjenja s ispunjenjem novčane obveze u odnosima između poduzetnika – trgovaca te trgovaca i osoba javnog prava, u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze, stopa zateznih kamata od 15% (a ne stope utvrđene prema odredbama ZFPPN) ali uz uvjet da je i isporuka robe ili usluge obavljena prije 30. lipnja 2013.

KALKULATOR PLAĆA

Obračun plaće (s neto na bruto) možete izračunati primjenom "kalkulatora" koji je dan na RRiF-ovoj mrežnoj stranici:

rrif.hr

Tablica 3. Pregled eskontnih stopa i zateznih kamata od 2008. do 31. srpnja 2015. za isporuke dobara i usluga nastale prije 30. lipnja 2013. i ostale odnose.

MJESEC / GODINA	ESKONTNA STOPA HNB U %		ZATEZNA KAMATA*	
			Između poduzetnika	Između poduzetnika, državnih tijela, građana i drugih osoba
	mjesečna	god.	god.	god.
2008.	–	9,0	17,0	14,0
2009.	–	9,0	17,0	14,0
2010.	–	9,0	17,0	14,0
– 6. 2011.	–	9,0	17,0	14,0
– 12. 2011.	–	7,0	15,0	12,0
2012.	–	7,0	15,0	12,0
1. do 29. 6. 2013.	–	7,0	15,0	12,0
od 30. 6. 2013. do 31. 12. 2013.	–	7,0	15,0	12,0
2014.	–	7,0	15,0	12,0
1. – 31. 7. 2015.	–	7,0	15,0	12,0

*Vrijedi za ugovorne obveze nastale prije 30. 6. 2013.

Napomena:

Stope zateznih kamata za ranija razdoblja mogu se vidjeti u prilogu časopisu RRiF br. 2/22. – *Stručne informacije za 2022. godinu.*

Ako je isporuka robe ili usluge obavljena 30. lipnja 2013. ili nakon toga datuma, vjerovnik od dužnika u slučaju kašnjenja s plaćanjem može naplatiti zateznu kamatu prema stopama iz tablice 4.

3.3. STOPE ZATEZNIH KAMATA OD 30. LIPNJA 2013. DO 31. SRPNJA 2015. ZA ODNOS IZMEĐU PODUZETNIKA I OSOBA JAVNOG PRAVA

S obzirom da je u odnosima između poduzetnika te poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze zakonska zatezna kamata jednaka referentnoj stopi uvećanoj za 8 postotnih poena zakonska zatezna kamatna stopa od 30. lipnja 2013. do 31. prosinca 2013. obračunava se prema stopama iz tablice 4.

Napomena:

- Od 30. lipnja 2013. stopu zatezne kamate nije moguće ugovarati u odnosima između poduzetnika i osoba javnog prava već samo u odnosima između poduzetnika, a u takvim odnosima ugovorena stopa zatezne kamate može biti samo do visine zakonske zatezne kamate, ali ne i iznad toga.
- Za isporuke roba i usluga obavljenih prije 30. lipnja 2013 (zaključno s 29. lipnja 2013). ako je nastalo kašnjenje u roku plaćanja primjenjuje se stara stopa od 15%.

Tablica 4. Stopa zakonske zatezne kamate koja se obračunava pri zakašnjenju s plaćanjem u odnosima IZMEĐU PODUZETNIKA kao i između poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze za isporuke robe ili usluge obavljene 30. lipnja 2013. te do 31. srpnja 2015.

RAZDOBLJE	KAMATNA STOPA (godišnja)
do 30. lipnja 2013. (zaključno s 29. lipnja 2013.)	15 %
od 30. lipnja do 31. prosinca 2013.	12,40 % (5,40 – 1 + 8)
od 1. siječnja 2014. do 30. lipnja 2014.	12,35 % (5,35 – 1 + 8)
od 1. srpnja 2014. do 31. prosinca 2014.	12,29 % (5,29 – 1 + 8)
od 1. siječnja 2015. do 30. lipnja 2015.	12,14 % (5,14 – 1 + 8)
od 1. srpnja 2015. do 31. srpnja 2015.	12,13 % (5,13 – 1 + 8)

3.4. STOPE ZATEZNIH KAMATA OD 1. KOLOVOZA 2015. DO 31. PROSINCA 2022.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima (Nar. nov. br. 78/15.) promijenjen je Zakon o obveznim odnosima, Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi te Zakon o potrošačkom kreditiranju.

Dotadašnji tekst Zakona o obveznim odnosima (ZOO) bio je objavljen u Nar. nov. br. 35/05., 41/08. i 125/11., Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (ZFPiPN) u Nar. nov. br. 108/12., 144/12., 81/13. i 112/13., a Zakona o potrošačkom kreditiranju u Nar. nov. br. 75/09., 112/12., 143/13., 14/13. i 9/15.

Zatezne kamate u razdoblju od 1. kolovoza 2015. do 31. prosinca 2022. godine određivale su se polugodišnje na temelju prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih za razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunane za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu.

Tako je izmjenama ZOO-a i ZFPiPN-a ujednačene su visine stope zakonskih zateznih kamata za odnose iz trgovačkih ugovora i ugovora između trgovca i osobe javnog prava s visinom stope zakonskih zateznih kamata koja se primjenjuje na poslovne transakcije između poduzetnika i poduzetnika i osobe javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze.

Obračun zateznih kamata u spomenutom razdoblju uređuje tekst Zakona o obveznim odnosima (Nar. nov., br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18., 126/21.) i Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (Nar. nov., br. 108/12., 144/12., 81/13., 112/13., 71/15., 78/15.).

KORISNO!

i u 2023.

Kreditni rizik

Autori: Prof. dr. sc. Drago JAKOVČEVIĆ; mr.sc. Ivana JOLIĆ

Tablica 5. Referentne kamatne stope i stope zateznih kamata koje se obračunavaju na zakašnjenje plaćanja između poduzetnika te poduzetnika i osoba javnog prava i u ostalim odnosima za razdoblje od 1. kolovoza 2015. do 31. prosinca 2022.

Razdoblje	Referentna kamatna stopa	Objava – Nar. nov., br.	Propis	Ugovori između trgovaca	Ugovori između trgovaca i osoba javnog prava (obveznika javne nabave)	Ostali odnosi (za zakašnjenja u plaćanju javnih prihoda, građani međusobno, pravne osobe i građani i sl.
Od 1. 8. do 31. 12. 2015.	5,14 %	85/15.	Čl. 29. ZOO-a	10,14 % (5,14 + 5)	10,14 % (5,14 + 5)	8,14 % (5,14 + 3)
			Čl. 3. ZFPiPN-a	10,14 % (5,14 – 3 + 8)	10,14 % (5,14 – 3 + 8)	–
Od 1. 1. do 30. 6. 2016.	5,05 %	140/15.	Čl. 29. ZOO-a	10,05 % (5,05 + 5)	10,05 % (5,05 + 5)	8,05 % (5,05 + 3)
			Čl. 3. ZFPiPN-a	10,05 % (5,05 – 3 + 8)	10,05 % (5,05 – 3 + 78)	–
Od 1. 7. do 31. 12. 2016.	4,88 %	60/16.	Čl. 29. ZOO-a	9,88 % (4,88 + 5)	9,88 % (4,88 + 5)	7,88 % (4,88 + 3)
			Čl. 3. ZFPiPN-a	9,88 % (4,88 – 3 + 8)	9,88 % (4,88 – 3 + 8)	–
Od 1. 1. do 30. 6. 2017.	4,68 %	1/17.	Čl. 29. ZOO-a	9,68 % (4,68 + 5)	9,68 % (4,68 + 5)	7,68 % (4,68 + 3)
			Čl. 3. ZFPiPN-a	9,68 % (4,68 – 3 + 8)	9,68 % (4,68 – 3 + 8)	–
Od 1. 7. do 31. 12. 2017.	4,41 %	64/17.	Čl. 29. ZOO-a	9,41 % (4,41 + 5)	9,41 % (4,41 + 5)	7,41 % (4,41 + 3)
			Čl. 3. ZFPiPN-a	9,41 % (4,41 – 3 + 8)	9,41 % (4,41 – 3 + 8)	–
Od 1. 1. do 30. 6. 2018.	4,09 %	1/18.	Čl. 29. ZOO-a	9,09 % (4,09 + 5)	9,09 % (4,09 + 5)	7,09 % (4,09 + 3)
			Čl. 3. ZFPiPN-a	9,09 % (4,09 – 3 + 8)	9,09 % (4,09 – 3 + 8)	–
Od 1. 7. do 31. 12. 2018.	3,82 %	59/18.	Čl. 29. ZOO-a	8,82 % (3,82 + 5)	8,82 % (3,82 + 5)	6,82 % (3,82 + 3)
			Čl. 3. ZFPiPN-a	8,82 % (3,82 – 3 + 8)	8,82 % (3,82 – 3 + 8)	–
Od 1. 1. do 30. 6. 2019.	3,54 %	1/19.	Čl. 29. ZOO-a	8,54 % (3,54 + 5)	8,54 % (3,54 + 5)	6,54 % (3,54 + 3)
			Čl. 3. ZFPiPN-a	8,54 % (3,54 – 3 + 8)	8,54 % (3,54 – 3 + 8)	–
Od 1. 7. do 31. 12. 2019.	3,30 %	64/19.	Čl. 29. ZOO-a	8,30 % (3,30 + 5)	8,30 % (3,30 + 5)	6,30 % (3,30 + 3)
			Čl. 3. ZFPiPN-a	8,30 % (3,30 – 3 + 8)	8,30 % (3,30 – 3 + 8)	–
Od 1. 1. do 30. 6. 2020.	3,11 %	125/19.	Čl. 29. ZOO-a	8,11 % (3,11 + 5)	8,11 % (3,11 + 5)	6,11 % (3,30 + 3)
			Čl. 3. ZFPiPN-a	8,11 % (3,11 – 3 + 8)	8,11 % (3,11 – 3 + 8)	–
Od 1. 7. do 31. 12. 2020.	2,89 %	75/20.	Čl. 29. ZOO-a	7,89 % (2,89 + 5)	7,89 % (2,89 + 5)	5,89 % (2,89 + 3)
			Čl. 3. ZFPiPN-a	7,89 % (2,89 – 3 + 8)	7,89 % (2,89 – 3 + 8)	–
Od 1. 1. do 30. 6. 2021.	2,75 %	1/21.	Čl. 29. ZOO-a	7,75 % (2,75 % + 5)	7,75 % (2,75 % + 5)	5,75 % (2,75 % + 3)
			Čl. 3. ZFPiPN-a	7,75 % (2,75 % – 3 + 8)	7,75 % (2,75 % – 3 + 8)	–
Od 1. 7. do 31. 12. 2021.	2,61 %	74/21.	Čl. 29. ZOO-a	7,61 % (2,61 + 5)	7,61 % (2,61 + 5)	5,61 % (2,61 + 3)
			Čl. 3. ZFPiPN-a	7,61 % (2,61 – 3 + 8)	7,61 % (2,61 – 3 + 8)	–
Od 1. 1. do 30. 6. 2022.	2,49 %	1/22.	Čl. 29. ZOO-a	7,49 % (2,49 + 5)	7,49 % (2,49 + 5)	5,49 % (2,49 + 3)
			Čl. 3. ZFPiPN-a	7,49 % (2,49 – 3 + 8)	7,49 % (2,49 – 3 + 8)	–
Od 1. 7. do 31. 12. 2022.	2,31 %	75/22.	Čl. 29. ZOO-a	7,31 % (2,31 + 5)	7,31 % (2,31 + 5)	5,31 % (2,31 + 3)
			Čl. 3. ZFPiPN-a	7,31 % (2,31 – 3 + 8)	7,31 % (2,31 – 3 + 8)	–

3.5. STOPE ZATEZNIH KAMATA OD 1. SIJEČNJA 2023.

Ulaskom Republike Hrvatske u europodručje promijenjen je način utvrđivanja visine zateznih kamata. Temeljem izmjena Zakona o obveznim odnosima (Nar. nov., br. 114/22. i 156/22.) i Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (Nar. nov., br. 114/22.) koje su stupile na snagu 1. siječnja 2023. godine referentna stopa na temelju koje se utvrđuje visina zateznih kamata jest **kamatna stopa koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja.**

Prema čl. 29. st. 2. Zakona o obveznim odnosima (Nar. nov., br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22; dalje: ZOO) **stopa zateznih kamata na odnose iz trgovačkih ugovora i ugovora između trgovca i osobe javnog prava određuje se, za svako polugodište, uvećanjem kamatne stope koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta**

za osam postotnih poena, a u ostalim odnosima za tri postotnih poena.

Prema čl. 3. t. 19. ZFPPN-a Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (Nar. nov., br. 108/12, 144/12, 81/13, 112/13, 71/15, 78/15, 114/22; dalje: ZFPPN) **zakonska kamata za kašnjenje s plaćanjem je osnovna kamatna stopa za kašnjenje s plaćanjem po stopi koja je jednaka svoti referentne stope, uvećana za 8 postotnih poena. Pri tome je referentna stopa kamatna stopa koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja ili granična kamatna stopa proizašla iz natječajnih postupaka za varijabilnu stopu za posljednje glavne operacije refinanciranja Europske središnje banke.**

Jednako kao i u ZOO-u tako se i prema ZFPPN-u kao referentna stopa za prvo polugodište predmetne godine uzima stopa važeća na dan 1. siječnja te godine, a kao referentna stopa za drugo polugodište predmetne godine uzima se stopa važeća na dan 1. srpnja te godine (čl. 12.a st. 5.).

Hrvatska narodna banka obvezna je objaviti tu kamatnu stopu u Narodnim novinama.

Tablica 6. Referentne kamatne stope i stope zateznih kamata koje se obračunavaju na zakašnjenje plaćanja između poduzetnika te poduzetnika i osoba javnog prava i u ostalim odnosima za razdoblje od 1. siječnja 2023.

Razdoblje	Referentna kamatna stopa	Objava – Nar. nov., br.	Ugovori između trgovaca (poduzetnika) – ZOO i ZFPPN	Ugovori između trgovaca (poduzetnika) i osoba javnog prava – ZOO i ZFPPN	Ostali odnosi - ZOO
Od 1. 1. do 30. 6. 2023.	2,5 %	1/23.	10,50 % (2,5 + 8)	10,50 % (2,5 + 8)	5,50 % (2,5 + 3)
Od 1. 7. do 31. 12. 2023.	4,00 %	69/23.	12,00 % (4,00 + 8)	12,00 % (4,00 + 8)	7,00 % (4,00 + 3)